

ماده ۴۵۹

”در مواردی که طرفین معامله یا قرارداد متعهد به معرفی داور شده ولی داور یا داوران خود را معین نکرده باشند و در موقع بروز اختلاف نخواهند و یا نتوانند در معرفی داور اختصاصی خود اقدام و یا در تعیین داور ثالث تراضی نمایند و تعیین داور به دادگاه یا شخص ثالث نیز محول نشده باشد، یک طرف می تواند داور خود را معین کرده به وسیله اظهارنامه رسمی به طرف مقابل معرفی و درخواست تعیین داور نماید و یا نسبت به تعیین داور ثالث تراضی کند. در این صورت طرف مقابل مکلف است ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ اظهارنامه داور خود را معرفی و یا در تعیین داور ثالث تراضی نماید. هرگاه تا انقضای مدت یادشده اقدام نشود، ذی نفع می تواند حسب مورد برای تعیین داور به دادگاه مراجعه کند.“

۹۶/۰۷/۱۹

۷/۹۶/۱۶۴۶

شماره پرونده: ۱۷۵۱-۱۳۹-۹۵-ح

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

بازگشت به استعلام شماره ۹۵۰۰۹۵ مورخ ۱۳۹۵/۰۸/۲۳، به شماره ثبت وارده ۲۲۴۷ مورخ ۱۳۹۵/۰۹/۱۴ نظریه مشورتی کمیسیون آئین دادرسی مدنی این اداره کل به شرح زیر اعلام می-گردد:

۱ و ۲- اولاً از مواد ۴۵۹ و ۴۶۴ قانون آئین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی ۷۹ استفاده می شود در کلیه مواردی که هریک از طرفین، داور اختصاصی تعیین می کند، تعیین داور سوم الزامی است و گرنه انجام داورى مقدور نمی باشد. ثانیاً: داورى موضوع مواد ۲۷ و ۲۸ قانون حمایت خانواده ۱۳۹۱ به طور کلی خارج از شمول مقررات داورى موضوع مواد ۴۵۴ و بعد قانون آئین دادرسی در امور مدنی و ماهیتاً باهم متفاوتند.

۳- صرف نظر از ابهامی که در سوال وجود دارد، قانونگذار در برخی از مواد قانون آئین دادرسی در امور مدنی مانند مواد ۴۹۰ و ۴۹۱ این قانون از اصطلاح «... حکم بر بطلان...» رأی داور و در ماده ۴۹۲ این قانون از اصطلاح «... ابطال رأی داور...» استفاده کرده است و در هر حال رأی دادگاه در این خصوص جنبه اعلامی دارد.

دکتر محمد علی شاه حیدری پور-مدیر کل حقوقی قوه قضائیه

۹۵/۱۱/۱۲

۷/۹۵/۲۸۹۸

شماره پرونده ۶۶۱-۱۳۹-۹۵ ح

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

بازگشت به استعلام شماره بدون شماره مورخ ۹۵/۳/۳۱ نظریه مشورتی کمیسیون آیین دادرسی مدنی این اداره کل به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۲۱- برابر ماده ۴۵۹ قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی ۷۹ «در مواردی که طرفین معامله یا قرارداد متعهد به معرفی داور شده ولی داور یا داوران خود را معین نکرده باشند و در موقع بروز اختلاف نخواهند و یا نتوانند در معرفی داور اختصاصی خود اقدام و یا در تعیین داور ثالث تراضی نمایند و تعیین داور به دادگاه یا شخص ثالث نیز محول نشده باشد، یک طرف می تواند داور خود را معین کرده به وسیله اظهار نامه رسمی به طرف مقابل معرفی و درخواست تعیین داور نماید و یا نسبت به تعیین داور ثالث تراضی کند در این صورت طرف مقابل مکلف است ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ اظهار نامه داور خود را معرفی یا در تعیین داور ثالث تراضی نماید هرگاه تا انقضاء مدت یاد شده اقدام نشود، ذینفع می تواند حسب مورد برای تعیین داور به دادگاه مراجعه کند» با توجه به اینکه درخواست تعیین داور از سوی دادگاه طرح دعوی تراضی نیست بنابراین، مستلزم تعیین وقت رسیدگی و صدور حکم نمی باشد، آنچه مهم است اینکه دادگاه باید وجود قرارداد داور و استنکاف طرف دیگر از تعیین داور را احراز نماید که به طور معمول از مفاد اظهار نامه رسمی و پاسخ آن قابل احراز است ولی اگر دادگاه احراز این موارد را نیازمند تعیین وقت رسیدگی بداند، بلا مانع است.

۳- برابر ماده ۴۶۱ قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی ۷۹ « هر گاه نسبت به اصل معامله یا قرار داد راجع به داوری بین طرفین اختلاف باشد، دادگاه ابتدا به آن رسیدگی و اظهار نظر می نماید» عبارت « اظهار نظر» در این ماده مشعر بر آن است که رسیدگی به اختلاف طرفین راجع به اصل معامله یا قرار داد راجع به داوری در مقام تعیین داور، یک رسیدگی ماهوی و تراضی نیست زیرا در مورد

رسیدگی تراضی دادگاه باید مبادرت به صدور حکم نماید نه صرفا « اظهار نظر» ضمن اینکه رسیدگی تراضی مستلزم طرح دعوی بطلان قرار داد وفق مقررات مربوط است و دادگاه به صرف اعلام مخالفت یکی از طرفین در مقام تعیین داور مکلف به ورود به رسیدگی ماهوی و صدور حکم در این مورد نمی

مرکز داوری اتاق بازرگانی ایران

باشد. بنابراین در فرض سؤال دادگاه با احراز وجود اختلاف در اصل وجود و اعتبار معامله یا قرارداد داوری و یا بقای آن باید درخواست تعیین داور را رد و شخص ذینفع را به طرح دعوی هدایت کند. /سا

دکتر محمد علی شاه حیدری پور

مدیر کل حقوقی قوه قضائیه

۹۳/۹/۲۵

۷/۹۳/۲۳۳۷

شماره پرونده ۹۳-۱۲۷/۱-۱۵۶۲

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

بازگشت به استعلام شماره ۹۳۱۰۱۱۰۳۵۰۱۰۰۵۷۹ مورخ ۱۳۹۳/۸/۱۷ نظریه مشورتی این اداره کل به

شرح زیر اعلام می گردد:

با توجه به مواد ۶۴ و ۴۵۹ قانون آئین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی، دادگاه با دستور تعیین وقت و دعوت از طرفین و تشکیل جلسه نسبت به تعیین داور اقدام می کند. به موجب ماده ۴۷۱ قانون یاد شده، در مواردی که داور با قرعه تعیین می شود، هر یک از طرفین می توانند پس از اعلام در جلسه، در صورت حضور و در صورت غیبت از تاریخ ابلاغ تا ده روز داور تعیین شده را رد کنند، مگر این که موجبات رد بعداً حادث شود که در این صورت ابتدای مدت، روزی است که علت رد حادث گردد. دادگاه پس از وصول اعتراض، رسیدگی نمی نماید و چنانچه اعتراض را وارد تشخیص دهد، داور دیگری تعیین می کند. در هر حال، تصمیم دادگاه راجع به تعیین داور قابل تجدیدنظر خواهی نمی باشد. /ب

دکتر محمد علی شاه حیدری پور

مدیر کل حقوقی قوه قضائیه

مرکز داوری اتاق بازرگانی ایران

۹۱/۶/۲۵

۷/۱۲۵۸

شماره پرونده ۸۵۷-۱۳۹-۹۱

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

بازگشت به استعلام شماره ۹۰۰۰/۲۰۲۶۰/۱۰۰ مورخ ۹۱/۶/۶ معطوفاً به استعلام شماره ۴۳۷۵ مورخ ۹۱/۵/۱۶ رئیس محترم کانون سردفتران و دفتریاران نظریه مشورتی این اداره کل به شرح ذیل اعلام می شود:

در مقررات قانونی راجع به داوری منعی در جهت انتخاب و پذیرش سمت داوری از ناحیه سردفتران و دفتریاران وجود ندارد لذا انتخاب آنان به عنوان داور در چارچوب مقررات راجع به تعیین داور بلاشکال است و با توجه به اینکه انتخاب و تعیین داور یا داوران در قراردادها و اختلافات حقوقی راجع به آنها اعم از اینکه راجع به املاک باشد یا غیر آن از حقوق و تکالیف قراردادی اصحاب دعوی می باشد و دخالت دادگاهها صرفاً برای تعیین داور طرف ممتنع فقط در چارچوب مقررات مربوط از جمله مواد ۴۵۹ به بعد قانون آیین دادرسی در امور مدنی به درخواست ذینفع انجام میشود لذا توصیه به دادگاههای حقوقی در استفاده از سردفتران و دفتریاران اسناد رسمی به عنوان داور در اختلافات راجعه به املاک در موارد قانونی ارشاداً بلاشکال بنظر میرسد. /الف

دکتر حمید گوینده

مدیر کل حقوقی،

اسناد و امور مترجمین قوه قضائیه